

Overzicht van de nieuwe pensioenmaatregelen in de overheidssector

1. Overzicht

- Een eerste maatregel verhoogt de minimum **leeftijd en loopbaanvoorwaarde** om een vervroegd rustpensioen te kunnen genieten.
- Een tweede maatregel bepaalt dat vanaf 1 januari 2012 in de pensioenberekening geen voordeliger **tantième** meer kan toegekend worden dan 1/48.
- Een derde maatregel beperkt het aantal periodes van **vrijwillige loopbaanonderbreking** na 1 januari 2012 tot 1 jaar in de pensioenberekening.
- Een vierde maatregel vervangt de **refertewedde** van de laatste vijf dienstjaren in de pensioenberekening door een gemiddelde wedde van de laatste tien dienstjaren.

2. De verhoging van de leeftijd en loopbaanvoorwaarde voor vervroegd pensioen

Algemene regel (overzichtstabel):

Jaar	Minimumleeftijd	Loopbaanvoorwaarde	Uitzonderingen lange loopbanen
2012	60 jaar	5 jaar	
2013	60 jaar en 6 maand	38 jaar	60 jaar indien loopbaan van 40 jaar
2014	61 jaar	39 jaar	60 jaar indien loopbaan van 40 jaar
2015	61 jaar en 6 maand	40 jaar	60 jaar indien loopbaan van 41 jaar
Vanaf 2016	62 jaar	40 jaar	60 jaar indien loopbaan van 42 jaar 61 jaar indien loopbaan van 41 jaar

Algemene regel (administratieve functies met het tantième 1/60):

De pensioenleeftijd van 60 jaar waarop men op vervroegd pensioen kan vertrekken, zal vanaf 2013 jaarlijks met 6 maanden verhogen om in 2016 op 62 jaar te komen.

Ook de minimale loopbaanvoorwaarde zal opgetrokken worden. Terwijl deze in 2012 nog 5 dienstjaren in de overheidssector bedraagt, zal de minimale loopbaanvoorwaarde vanaf 2013 aanzienlijk verhoogd worden. Zo zal deze vanaf 2013 gebracht worden op 38 jaar, vanaf 2014 op 39 jaar en vanaf 2015 op 40 jaar.

- Voor de vaststelling van de nieuwe vereiste loopbaanvoorwaarde zullen de diensten die meetellen voor de vaststelling van het recht op een pensioen van de overheidssector in aanmerking genomen worden met inbegrip van de tijdsbonificatie wegens het verplicht bezit van een diploma en van de legerdienst.
- Indien iemand onvoldoende dienstjaren in de overheidssector heeft, zullen ook zijn periodes van tewerkstelling als werknemer of als zelfstandigen in aanmerking worden genomen om aan de loopbaanvoorwaarde te kunnen voldoen.

Deze **algemene regel** geldt voor personen met een loopbaan in een administratieve functie waarvoor het pensioen berekend wordt aan de hand van het tantième (= loopbaanbreuk) van 1/60 per dienstjaar. Deze functies bestaan bij alle federale besturen (FOD's en POD's), ministeries van de gemeenschappen en de gewesten, lokale besturen (steden en gemeenten, OCMW's, intercommunales), instellingen van openbaar nut (federaal, gemeenschappen en gewesten), overheidsbedrijven, ...

Opgelet! De bestaande regel dat men vijf pensioenaanspraakverlenende dienstjaren moet hebben om aanspraak te kunnen maken op de pensioenberekening van de overheidssector blijft bestaan. Deze vijf dienstjaren maken deel uit van voormelde algemene loopbaanvoorwaarde. Om deze vijf jaar te bepalen, kan wel geen rekening gehouden worden met de tijdsbonificatie wegens het verplicht bezit van een diploma.

Op deze algemene regel worden evenwel **uitzonderingen** voorzien:

Uitzondering 1 in het wetsontwerp (lange loopbanen):

In afwijking op de algemene regel kunnen personen die een lange loopbaan hebben opgebouwd nog steeds vroeger op pensioen vertrekken:

- In 2013: op 60 jaar bij een loopbaan van 40 jaar
- In 2014: op 60 jaar bij een loopbaan van 40 jaar
- In 2015: op 61 jaar bij een loopbaan van 40 jaar
- Vanaf 2016: op 60 jaar bij een loopbaan van 42 jaar of op 61 jaar bij een loopbaan van 41 jaar

Uitzondering 2 in het wetsontwerp (overgangperiode):

Uit de beschrijving van de algemene regel blijkt duidelijk dat tijdens de overgangperiode tussen 2013 en 2016 respectievelijk de pensioenleeftijd met 6 maanden en de loopbaanvoorwaarde met 1 jaar progressief worden verhoogd. Wie vóór de overgangperiode reeds aan de voorwaarden voldoet om op vervroegd pensioen te vertrekken, behoudt deze voorwaarden ongeacht de latere werkelijke ingangsdatum van zijn pensioen.

Uitzondering 3 in het wetsontwerp (rijdend personeel NMBS, leger en politie):

Voor het rijdend personeel van de NMBS, voor de militairen en voor de politie blijven de huidige pensioenvoorwaarden tot het bekomen van een vervroegd pensioen bestaan.

Wat met functies met een voordeliger tantième dan 1/60 (= 1/48, 1/50, 1/55) ?

Het wetsontwerp is momenteel enkel geldig voor de administratieve functies. De wijze waarop de pensioenleeftijd en de loopbaanvoorwaarde zal worden verhoogd voor functies met een voordeliger tantième, is nog niet bepaald. Dit maakt het voorwerp uit van het **sociaal overleg**. Dezelfde principes gelden ook voor voordeliger tantièmes. De wijze waarop de loopbaan- en leeftijdsvoorwaarden voor hen zullen worden verhoogd zal worden bepaald vóór 1 maart 2012.

Wat met de lopende verloven en afwezigheden voorafgaand aan de oppensioenstelling ?

Voor de personen die zich op 28 november 2011 in een statuut bevonden van een verlof of afwezigheid voorafgaand aan de oppensioenstelling of een vergelijkbare situatie waarbij een verplichte oppensioenstelling op 60 jaar is afgesproken, wijzigt niets. Dit geldt ook voor de personen die een aanvraag voor een dergelijke periode hebben ingediend vóór 28 november 2011.

3. De pensioenberekening: aanpassing van de voordelige tantièmes tot 1/48

In de overheidssector bestaan om historische redenen een aantal voordelige tantièmes waardoor sneller een maximumpensioen kan worden bereikt.

De voornaamste betreffen:

- 1/20 bij de katholieke erediensten
- 1/30 bij de magistratuur, bij de universiteitsprofessoren, bij de katholieke erediensten
- 1/35 bij de magistratuur

Algemene regel:

Deze voordelige tantièmes worden voor de dienstjaren vanaf 1 januari 2012 opgetrokken naar 1/48.

Dit heeft voor gevolg dat de betrokkene bij een volledige loopbaan in 1/48 zijn maximumpensioen pas bereikt na 36 jaar in plaats van na 22 jaar en 6 maanden in de huidige regeling bij een berekening aan 1/30.

Gemeentemandatarissen:

De pensioenberekening van de gemeentemandatarissen wijkt op een aantal punten af van de ambtenarenregeling. Het gaat om een pensioenberekening volgens de formule $(a \times 3,75 \times t) / (100 \times 12)$ waarbij a de jaarwedde betreft en t de loopbaanduur uitgedrukt in maanden. Op basis van deze formule bereikt de gemeentemandataris het maximum pensioen na 20 jaar.

De formule wordt door het wetsontwerp vervangen door $(a \times 3,75 \times t) / (180 \times 12)$ voor de mandaatperioden vanaf 1 januari 2012.

Dit heeft tot gevolg dat het maximumpensioen bij een volledige loopbaan door de nieuwe formule pas bereikt na 36 jaar hetgeen overeenstemt met de regel van 1/48.

Overgangsmatregelen in het wetsontwerp (personen geboren vóór 1957):

Personen die op 1 januari 2012 reeds de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt, behouden de huidige berekeningswijze van hun pensioen met het voordelige tantième.

4. De pensioenberekening: beperking van de opname van perioden van loopbaanonderbreking

Huidige regelgeving (zeer beknopt)

Perioden van loopbaanonderbreking en andere bepaalde perioden van afwezigheid worden voor de berekening van het overheidspensioen slechts opgenomen tot een bepaald percentage van de werkelijk gepresteerde diensten.

Een periode van loopbaanonderbreking kan daarbij in aanmerking komen,

- hetzij gratis: de eerste 12 maanden en eventueel nog 24 bijkomende maanden voor de perioden gedurende welke het personeelslid of zijn echtgenoot die onder hetzelfde dak woont, kinderbijslag ontvangt voor een kind jonger dan 6 jaar. Deze periode stemt niet noodzakelijk overeen met het tweede en derde jaar loopbaanonderbreking ;
- hetzij door het storten van persoonlijke bijdragen voor de perioden waarvoor er geen dergelijke vrijstelling is. De stortingen gebeuren steeds op vrijwillige basis.

Deze perioden van loopbaanonderbreking mogen echter nooit de duur van de effectieve loopbaanprestaties overschrijden, zijn in alle gevallen beperkt tot maximum 60 kalendermaanden (5 jaar) en zijn, in voorkomend geval, eventueel zelfs bijkomend beperkt tot een percentage van de werkelijk gepresteerde diensten. Het vaststellen van deze bijkomende beperking is een complexe berekening. De precieze vaststelling is eigenlijk pas mogelijk op de vooravond van de pensioenstelling als de volledige loopbaan is gekend.

Voor de vaststelling van voornoemde duurtijden wordt steeds gerekend in volle kalendermaanden ongeacht of de loopbaanonderbreking voltijds of deeltijds is.

Wijzigingen door het wetsontwerp:

1. Perioden van loopbaanonderbreking of van vermindering van de arbeidsprestaties gesitueerd na 31 december 2011 worden nog slechts in aanmerking genomen voor het recht en de berekening van het pensioen ten belope van 12 maanden voor het geheel van de loopbaan.

Indien de aanvraag voor een periode echter werd ingediend vóór 28 november 2011 wordt deze periode niet beoogd door de beperking.

2. Voor de personen die na 31 december 2011 vrijwillig in het kader van loopbaanonderbreking hun prestaties verminderen tot 4/5 van een voltijdse tewerkstelling, worden de periodes van afwezigheid of verlof gelijkgesteld met effectieve prestaties zonder dat zij in het geheel 5 jaar mogen overschrijden.

3. Ingeval van een halftijdse loopbaanonderbreking of voor 1/5 na 31 december 2011 door een persoon van 55 jaar of ouder, wordt de beperking van maximum 60 kalendermaanden respectievelijk verhoogd met 24 maanden of 60 maanden.

Uitzondering (thematische loopbaanonderbrekingen)

Naast de klassieke vorm van loopbaanonderbreking is het eveneens mogelijk een volledige of gedeeltelijke loopbaanonderbreking te genieten voor :

1. ouderschapsverlof
2. de zorg voor een zwaar ziek gezins- of familielid tot de tweede graad,
3. palliatieve zorgen

Het wetsontwerp voert geen veranderingen in bij deze thematische verloven behalve dat zij desgevallend niet meer moeten worden gevalideerd door persoonlijke bijdragen indien het gaat om perioden na 31 december 2011.

5. De pensioenberekening: vervanging van de gemiddelde wedde van de laatste vijf dienstjaren door deze van de laatste tien dienstjaren

Algemene regel:

In alle pensioenregelingen van de overheidssector wordt vanaf 1 januari 2012 de pensioenberekening ingevoerd op basis van de laatste tien dienstjaren.

Overgangsmaatregelen in het wetsontwerp (personen geboren vóór 1962):

Personen die op 1 januari 2012 reeds de leeftijd van 50 jaar hebben bereikt, behouden de huidige berekeningswijze van hun pensioen, dwz met de huidige refertewedde.

Uitzondering (pensionering wegens ziekte – ziekteminimum):

Personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid op pensioen worden gesteld, kunnen indien nodig onder bepaalde voorwaarden beroep doen op een pensioensupplement indien het gewaarborgd minimumpensioen niet wordt bereikt. Dit gewaarborgd minimumbedrag wordt berekend op basis van de gemiddelde wedde van de laatste vijf dienstjaren, weliswaar begrensd door een boven- en onderplafond. Het wetsontwerp wijzigt hier niets aan.

6. Bijkomende inlichtingen: de pensioenbrochures

Op de website van de PDOS www.pdos.be zijn de volgende brochures beschikbaar die aanvullende informatie kunnen aanbieden over:

1. "Rustpensioenen van de overheidssector" over de wijze waarop een rustpensioen wordt berekend: die beschikbaar is op deze website.
2. "De loopbaanonderbreking en afwezigheidsperioden, wat is de invloed ervan op mijn pensioen?"

Klik op: http://www.pdos-sdpsp.fgov.be/pdos/publications/publications_1026.htm

Deze brochures zijn nog grotendeels geldig in 2012 maar zullen zo snel mogelijk worden aangepast aan de gewijzigde reglementering.

7. Bijkomende inlichtingen: contact centrum en pensioenpunten

Het **contact centrum** van de PDOS is bereikbaar:

- Per telefoon: +32 (0)2 558 6000
- Per e-mail: CC@pdos.fgov.be
- Per brief: PDOS - Victor Hortaplein 40 - bus 30 - 1060 Brussel
- Alle werkdagen van 9u tot 12u en van 13u tot 17u (op vrijdag tot 16u)

Via de **Pensioenpunten** kan iedereen gemakkelijk met de PDOS in contact komen. Bij elk Pensioenpunt staan speciaal opgeleide medewerkers met jarenlange ervaring klaar. Iedereen die algemene of concrete inlichtingen wenst in verband met zijn pensioen als ambtenaar , maar ook algemene inlichtingen in verband met de pensioenen van werknemers en van zelfstandigen, kan hier terecht.

De adressen vindt u op http://www.pdos-sdpsp.fgov.be/pdos/contact/contact_1035.htm en op http://www.pdos-sdpsp.fgov.be/pdos/pdf/publications/flyer_pp_nl.pdf.

Jos Digneffe